

Yazar: Alpaslan KUZUCAN

Traksiyon kaybı ve yolları okumak

TRAKSİYONU OLUMSUZ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

İlk ipuçlarını gözleriniz verecektir tabi bakmayı ve gördüğünüzü değerlendirmeyi biliyorsanız. Yağ lekesi bazen zift yaması, kum deşipik yüzey malzemesi, mazot neredeyse görülmez ufak bir parıltı gibi görülebilir.

Gölgeler tehlikeli bir engeli saklıyor olabilir, daha kötüsü yaratabilir. Çiğ yağan bir gecenin sabahı gölgede kalan bölümler henüz kurumamış olabilir ve güneş henüz üzerine düşmediği için parlayıp sizi ikaz etmesi de mümkün değildir.

Tecrübe size görünmeyen bölümlerde ki olası tehlikelerin varlığı hakkında bilgi verecektir. Polarize güneş gözlüklerinden sakınıyorsunuz bunlar parıltıları yok ederek sizin ikaz almanızı engelleyeceklerdir. Koku almaya çalışıyorsunuz. Bilhassa mazot apıyı kaygan bir malzemedir. Mümkünse etrafından doluyunuz. Eğer üzerinden geçerseniz mümkün olduğunca dik ve yavaş geçiniz ve geçtikten sonra ihtiyatlı olunuz çünkü lastiklere süvanan atık geçtikten sonra da bir müddet daha yol tutuşunuzu olumsuz yönde etkilemeye devam edecektir.

Mazgal kapakları ve mazgal delikleri ıslandıklarında çok kaygandılar. Yol onarım boyaları birçok kereler boyandıkları için yükselerek neredeyse plastik gibi olurlar ve kaçınılması gereken kaygan alanlardır. Bilhassa ıslanınca çok kaygan olurlar.

Asfaltta boyuna çatlaklara dikkat ediniz. Bunlar bilhassa zift yamaları ile doldurulduğunda koyu siyah renkte bir iz yaparlar ki kaçınılması gereken yüzeylerdir. Bu yüzeyler bilhassa ıslakken dik geçilmeli üzerlerinde kıvrılma, yatma yapmaktan ve sert gaz vermelerden kaçınılmalıdır.

Ön tekeriniz bir yol çukuruna düştüğünde o an ön frene dokunmaktan sakınıyorsunuz. Bu durumda ön teker bir miktar yanlayacağı için (negatif trail) ön freni sıkarak kazaya sebep olabilir.

Kum döküntüleri ve bilhassa killi çamurlarda kamyon ve diğer vasıtaların yaptıkları izler çok tehlikelidir. Bu izler lastiği adeta ters

tarafa teperler. Buralarda da yavaþlayýnýz, motoru önceden dik konuma getiriniz ve mecbur olduðunuzdan fazla bir gaz verme iþlemi yapmayýnýz.

Genellikle kavþaklar yað döküntülerinin fazla olduðu yerlerdendir. Yine araçların yavaþlayýp sýra bekledikleri köprü, araba vapuru, fast food, benzin istasyonları bu tip yerlerdir. Ayrýca dönemeçlerin dýþ tarafları yað ve lastik birikintilerinin fazla olduðu yerlerdir. Buralarda her an kaygan bir alana girebileceðinizi bilerek ona göre ihtiyatlı yaklaşılmalıdır. Yhtiyattan kast edilen yumuşak gazlama ve fren, kıvrıma ve kontra hareketlerinden kaçınma, motorun hızını kontrol edilebilir seviyelerde tutarak dik konum da sürüp yapmaktır. Tabi birde takip mesafenizi iki misline çıkarýnýz. Yine kaygan zeminlerin varlıđını yeterince önceden görebilmek için ileriye bakýp tekniđini uygulayýnýz ve gazı erken kesiniz. Yine kaygan zeminlerden geçerken elleriniz elcikler üzerinde rahat bir durumda tutup yapmalıdır.

YOLLARI NASIL OKUYACAĐIZ?

Sürücülükte yol durumundaki ve yönündeki değişimleri izlemek hayati öneme haizdir. Renkler su, yað, antifriz yada bozuk satýh hakkında bize uyarı verebilir. Kum, çakıl yada kırık, çatlak zeminler gibi yolun dokusu da bize lastiklerimizin yolu ne kadar tutacağı hakkında ipucu verebilir. Öğrenmemiz gereken diğer bir konu ise yolun gidip yönündeki değişimlerin izlenmesidir. Yön değişimleri en iyi birleþim noktalarının izlenmesi ile takip edilebilir. Dönemeçlerde yolun her iki yakasının birleþir gibi görüldüğü bu noktalar bize dönemecin açýlan mı yoksa kapanan mı yada sabit mi olduğunu bildirecektir. Yine yol kenarındaki ađaç sýraları, trafik iþaret ve levhaları, yol çizgileri, diğer araçların davranışları ve birleþim noktalarına giden yolun geniþliđi bize yön izlemesi konusunda yardımcı olur.

Dönemeci gözle tarayın ve burada iki önemli noktanın taranması bize hat seçimizde yardımcı olacaktır. Traksiyon (yol tutuşu) değişimi ve yön değişimi. Burada çıkýp görene kadar yolun ne olacağının kestirilmeye çalışılması amaçtır. Gözlerimiz daima yolun gözden kaybolduğu noktaya odaklanmıþ olmalıdır. Bu nokta birleþim noktasıdır. Eğer önümüzdeki dört dönemecin üçü görünüyorsa görünmeyen dördüncüye odaklanılmalıdır. Görünen zaten bilinir; görünmeyen için plan yapılır. Burada ana fikir çevreyle olan farkındalığımızın muhafaza edilmesi ve beklenmedik tehlikelerle karpılapma riskinin minimuma indirilmesidir.

Dönüp çapı dönüpün bükülmesi hakkında fikir verecektir. Dönemeç kapanıyor mu, açılıyor mu yada sabit mi? Tabi birde kör dönemeçler vardır ki bunlarda çok dikkatli olunması gerekir. Yeri görünmeyen bu tip dönemeçler genellikle yüksek dağ silsilelerinin olduğu dağ yollarında

yada ormanlýk, ađaçlýklý alanlarda olur. Dönüp hattý bizim dönemeç boyunca üzerinde sürüp yapmak istediđimiz çizgidir, tasavvur eder ve gerçekleştiririz. Apeks dönemecin en iç noktasýna en yakýn olan yerdir. Apekslediđimiz yer yatýp açýmýzý ve çýkýp noktamýzý çok etkiler.

Yönsel deđipimler:

Yönsel deđipimlerin önceden fark edilebilmesi için gözlerinizi yukarıda tutun ve ileri bakýn. Birleþim noktalarý yolun ne yapacađýný , neye dönüþeceđini bildirir. Bizim amacýmýzda yolu okumayý öğrenmek, ipuçlarýný bilmek ve gerek lastiklerin yol tutuþu gerekse yönsel deđipimleri önceden görebilmektir. Birleþim noktalarý yolun gözden kaybolduđu noktadýr ve bize yolun gidipatý hakkýnda ip uçları verir.

- a) Bu nokta sizden uzaklaþýyorsa önümüzdeki dönemeç açýlýyordur. Bu durumda erken apeksleme noktasý seçip gaz verebiliriz.
- b) Bu nokta size yaklaþýyorsa önümüzdeki dönemeç kapanan açýlý bir dönemeçtir. Bu durumda daha geç bir apeks noktasý seçmek gereklidir.
- c) Bu nokta size sabit bir mesafede kalýyorsa sabit açýlý bir dönemeci iparet eder.

Burada ayrýca yolun dýþ kenarýný izleyin bu size daha ilerisini gözleme ve gözlerinizi daha yukarda tutmak için meyil verecektir. Daima ileri gitmekte olduđunuz yöne bakýnýz. Hiçbir zaman yere bakmayýnýz.

Trafik çizgileri çift düz hat ise burada dönemeç çok kýsa düzlükler barýndýran ama sürekli dönüþleri olan bir yapıdadýr. Çizgiler kesik olursa düzlüklerin baþladýđýný gösterir ama siz karþý trafiði de gözleyin. Yavaþ sollama durumunda kalan ađýr vasýtalara dikkat edin. Bunun dýþýnda kesik çizgiler istenirse hýzlanýlabilir demektir.

Ýparetler ikaz, hýz ve yön bildirimi beklindedir. Genellikle araç kabiliyetleri göz önüne alýnarak yapılan bu trafik iparetleri beklentileri belirler. Yüksek hýza izin veren levhalar yolda dönemeçlerin genib açýlý ve kavpaklarýn az olduđunu bildirir. Yavaþla iparetleri kavpaklar, sert virajlar ve diđer yol tehlikelerini belli etmek içindir. Diđer sürücülerinde bu ikazlarýn verdiði bilgiler dođrultusunda beklentilerle hareket ettiði düþünülürse ve siz bunlara uymazsanýz tehlike kaçýnýlmazdýr. Yol iparetlerine dikkat ediniz, uyunuz ve sürüpünüzü bunlarýn dođrultusunda düzenleyiniz.

Ađaç hatlarýna (sýralarýna) tam güvenilmez. Yođun ađaçlýk alanlarda yukarı dođru ađaç tepelerine, gökyüzünün göründüđu açýklýk bölgeye baktýđýnýzda bu size gidipin yönü hakkýnda ipucu verir. Ancak iki yöne dođru gidip varsa yada ađaçlar seyrekleþiyorsa yanýltýcý bir yönlendirme olabilir dikkatli olunuz.

Yol tutuþu deðiþimleri:

Doku ve renk iki bariz ip ucudur.

Renk; su, yađ, mazot yada yolun yapým malzemesi hakkýnda size bir fikir verecektir.

Doku; yol tutuþu hakkýnda size bir fikir verecektir. Kum, mýcýr, yol çatlaklarý yada çukurlar. Yine yolun hangi malzemededen yapýldýđý ki her malzemenin yol tutuþu farklıdır.

Yine yolun eđimi yol tutuþunu ne yönde deðiþeceđi hakkýnda size ip ucu verir. Ters eđimlerde yol tutuþu olumsuz etkilenir.

Yol yüzeyindeki yükselme yada alçalma birleþim noktasýndaki yol geniþliđinden tahmin edilebilir. Birleþim noktasý keskin bir ok ucu gibiyse bu durum yolun düz yada yükselen bir yapýda olduđunu gösterir. Yay çiziyorsa yolun bu nokta ötesinde alçalacađý (inip) ön görülebilir. Birleþim noktasýna giden yol geniþse yolun genellikle geniþ ve çekimin iyi olduđu bir dönemece gireceđini gösterir. Dar ise kötü bir dönüþe iparet eder.

Ýp uçlarý genel:

 Traksiyon için…

- . Renk ve doku
- . Ýparetler ve ikazlar
- . Çevresel ip uçlarý (gölgeler, buz, su birikintileri)
- . Hava þartlarý
- . Bulunduđumuz mevsim ve o yörenin iklim standartlarý

 Yön için…

- . Birleþim noktalarý
- . Trafik iparetleri
- . Ađaç hatlarý
- . Elektrik hatlarýný takip etmeyin
- . Renk ve doku
- . Bakýplarýnýzla yolun dýþ kenarýný izleyin

Bu köþe yazýsýnýn geldiđi yer: Endurocu - Motosiklet ve Enduro Haberleri, Gezi, Kamp:

<https://www.endurocu.com>

Bu köpe yazýsý için adres:

https://www.endurocu.com/modules.php?name=Kose_Yazilari&op=view_article&artid=36